

İLÂHÎ LİTÜRJİ'NİN YORUMLAMASI 16. VAAZ

“Yardım eyle, kurtar, merhamet et.. Tamâmen kutsal, lekesiz, ziyadesiyle mübârek, izzetli Hanımefendimiz Allahdoğuran ve dâima bâkire Meryem ile bütün Azizleri anarak...”

İlahî Litürji'de “Selâmetle Rab'be yalvaralım” diye başlayan niyazın sonuna doğru ayini icra eden ruhban gerek İlahî Litürji'de gerekse diğer kutsal ayinlerde tekrar edilen küçük bir yakarıшта bulunuyor, sık tekrar edilmesi bu yakarışın içeriğinin ehemmiyetini gösteriyor. “Ey Allah, lütfunla bize yardım eyle, kurtar, merhamet eyle ve koru”.

Görüldüğü gibi, bu yakarışı, kilisede bulunan herkesin de katılımıyla, diyakos ya da papaz direkt olarak Allah'a yöneltiyor. Bu yakarışın “Selâmetle Rab'be yalvaralım” diye başlayan niyazın bir özeti olduğunu bile söyleyebiliriz. Bu oldukça küçük fakat yoğun olan yakarıшта karşımıza çıkan yeni unsur, Allah'tan istediklerimizin yerine gelmesinde İlahî Lütfun sahip olduğu güç ve değerdir.

Bu yakarıştan öğreniyoruz ki Allah bize yardım, üzüntülerden kurtulma, hastalıklarımıza şifa, tehlikelerden korunma, ruh ve beden kurtuluşu sağlıyor, hem de bunların hepsi karşılıksız! Allah lütuflarını insana sunuyor, fakat bunu insanların iyi işlerine karşılık olarak yapmıyor. Eğer Allah azıcık iyi işlerimizi ve sayısız günahlarımızı mutlak bir adaletle yargılasaydı hepimiz hüküm giyerdik: “Ya Rab Ya Rab, sen suçların hesabını tutsan, kim ayakta kalabilir?” (Mezurlar 130, 3). Bizi kurtaran, birçok zaman kibrimizden ötürü abarttığımız iyi işler için verilen ödül değil, İlahî Lütuf'tur. Elçi Pavlus Allah'tan almaya layık olduğu her şeyi ve Mesih'in düşmanıyken O'nun elçisine dönüşmesini İlahî Lütfa bağlıyor: “Ama şimdi neysem, Tanrı'nın lütfuyla öyleyim” (1. Korintliler 15, 10).

Efeslilere de Elçinin bizzat kendisi şöyle açıklıyor: “Ama merhameti bol olan Tanrı bizi çok sevdiği için, suçlarımızdan ötürü ölü olduğumuz halde, bizi Mesih'le yaşama kavuşturdu. O'nun lütfuyla kurtuldunuz... Bunu Mesih İsa'da bize gösterdiği iyilikle, lütfunun sonsuz zenginliğini gelecek çağlarda sergilemek için yaptı. İman yoluyla, lütufla kurtuldunuz. Bu sizin başarınız değil, Tanrı'nın

armağandır. Kimsenin övünmemesi için iyi işlerin ödülü değildir " (Efesliler 2, 5-9). Öyle ki Mesih'in çarmıhtaki kurban edilişinden kaynaklanan İlahî Lütuf, günahkâr insanı ilk yaratılanların günahının sorumluluğundan ve suçundan arındırdı. İnsanı Allah'la barıştırdı, bu sayede artık Allah'a 'Baba' diye hitap edebiliriz ve O'nun çocukları ve Krallığının mirasçıları olduğumuzu hissedebiliriz. İlahî Lütuf olmasaydı yakarılarımızın hiçbir değeri olmazdı. İlahî Lütfu duamıza müttefik olarak alarak yakarıyoruz:

"Ya Rab, yardım eyle", (Bize yardım et ve Koruyucumuz, dayanağımız ol).

"Bizi kurtar", (Kurtuluşumuz için biricik Oğlun kendini feda etti).

"Bize merhamet eyle", (Sen ki merhametli, şefkatli ve insansever Allah'sın, Senin merhametin bütün hayatımız boyunca bizimledir, öyle ki Sen'den uzaklaşmayalım (Mezmurlar 23, 6).

Dilerim ki, İlahî Lütüfla, İlahî Litürji'de ve her zaman ettiğimiz dualar İnsansever Allah'ımız tarafından kabul olsunlar ve O'nun hem dünyevî hem de semavî bütün iyiliklerine, takdislerine nail olalım. Diyakosun (genelde "irinika", yani "selâmetle" diye adlandırılan) bu niyazda cemaate yaptığı son çağrı şudur: **"Tamâmen kutsal, lekesiz, ziyâdesiyle mübârek, izzetli Hanımefendimiz Allahdoğuran ve dâima bâkire Meryem ile bütün Azizleri anarak, kendimizi, birbirimizi ve bütün ömrümüzü Mesih Allah'a emânet edelim"**.

Her şey için dua ettikten sonra ruhban bizi, kendimizi tamâmen Rab'bimiz İsa Mesih'in ellerine bırakmaya çağırıyor. Bunda en iyi örneğimiz Meryem Anamız ve Azizlerimiz. Onların Rab'be gösterdiği imanı, sevgiyi ve bağlılığı hatırlayalım ki biz de onlar gibi kendimizin ve kardeşlerimizin hayatını Mesihimiz'e emanet edelim. Ömrümüzü Allah'a emanet etmek kolay gerçekleşen bir şey değil. Bu yüzden, kendimizi ve kardeşlerimizi Rab'be sunuşumuzun başarılı olabilmesi için tamâmen kutsal, lekesiz, ziyâdesiyle mübârek, izzetli Hanımefendimiz Allahdoğuran ve dâima bâkire Meryem ile Kilisemiz'in bütün Azizlerinin yardımlarını istiyoruz. Aziz Nikolaos Kavalas'ın tefsirine göre burada kullanılan "anarak" (bkz. Yunanca 'mnimonefsandes') kelimesi 'yardıma çağırarak, yakarmak' anlamına geliyor.

Kendimizi Rab'be emanet edebilmemiz için kendimize duyduğumuz sevginin boyutu kardeşlerimize duyduğumuz sevginin boyutuyla aynı olmalı. O zaman kardeşimiz bizim için "bir diğer ben" oluyor. O zaman kendimizle beraber kardeşlerimizi de Allah'a emanet ediyoruz. Sevgi önderliğinde kendimizi ve birbirimizi ilahî sevginin denizine bırakıyoruz. Allah'a bunun sözünü şu iki kelimeyle veriyoruz: "Sana, ya Rab".

Bundan sonra ayini yöneten ruhban kısık sesle Allah'a kısa bir yakarıшта bulunuyor, bu yakarışla halkın dualarını hem özetliyor hem de pekiştiriyor ve Allah'ın sonsuz merhametini, şefkatini çağırıyor. Ardından da Aziz Üçleme olan Allah'a şöyle sesleniyor: "Çünkü her izzet, îtibar ve tapınma sana yaraşır, Peder'e, Oğul'a ve Kutsal Ruh'a, şimdi ve dâima ve ebetler ebedince". Halk da bu duayı kalpten bir şekilde "Âmin" diyerek mühürlüyor.

İşte bugünkü vaazla da, Allah'ın lütfu sayesinde, İlahî Litürji'nin "Selâmetle" diye başlayan niyazının tefsirini bitirmiş olduk.

Bu noktada belirtmemizde fayda var ki "Selâmetle" niyazı, ehemmiyetinden ötürü, Akşam Duası'nda ve Seher Ayini'nde, ufak tefek değişikliklerle diğer ayinlerde / dualarda da yer almaktadır.

Pisidia Metropoliti Sotirios